

Aan de voorzitter en leden
van de Vaste Commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Betreft: kabinetsreactie op SER-advies Evenwichtig Ondernemingsbestuur (kamerstuk 31 083, nr. 22)
Ons kenmerk: 2008.084
Schiphol, 14 augustus 2008
Inlichtingen bij: mr Z. Tali
E-mail: zohre.tali@eumedion.nl

Geachte dames en heren,

Eumedion, het corporate governance forum voor institutionele beleggers, heeft met belangstelling kennis genomen van de kabinetsreactie op het advies "Evenwichtig Ondernemingsbestuur" van de Sociaal Economische Raad (kamerstukken II 2007/08, 31 083, nr. 22), die op 13 juni jl. aan de Tweede Kamer is verzonden. Eumedion kan de kabinetsreactie in grote lijnen ondersteunen. Hieronder lichten wij onze standpunten ten aanzien van de hoofdpunten uit de kabinetsreactie nader toe. Deze standpunten hebben wij reeds als adviserend lid van de SER-commissie Evenwichtig Ondernemingsbestuur naar voren gebracht. Wij stellen het op prijs, indien u deze punten in overweging neemt bij het bepalen van uw standpunt over de kabinetsreactie tijdens het Algemeen Overleg op 24 september a.s. over deze reactie.

1. Eumedion steunt het voorstel van het kabinet om de wettelijke drempels voor de aandeelhoudersvergadering om de raad van commissarissen van een structuurvennootschap te kunnen ontslaan niet aan te passen

Eumedion wijst een verhoging van de drempels voor de aandeelhoudersvergadering om een raad van commissarissen van structuurvennootschappen te kunnen ontslaan sterk af. In de eerste plaats bestaan er onvoldoende redenen om de bevoegdheid van de aandeelhoudersvergadering in te perken. In de tweede plaats zou een aanpassing van de wettelijke drempels ertoe leiden dat de aandeelhoudersvergadering minder snel de raad van commissarissen van een structuurvennootschap kan ontslaan. Dit is onwenselijk in het geval een raad van commissarissen zijn taken niet of onvoldoende uitoefent. De mogelijkheid dat de aandeelhoudersvergadering de raad van commissarissen, zonder feitelijk onoverbrugbare drempels, kan ontslaan noodzaakt de raad van

commissarissen zijn toezichttaak serieus te nemen en goed uit te voeren waardoor goede interne checks and balances binnen beursgenoteerde vennootschappen kunnen worden bereikt. Dit verkleint de kans op onregelmatigheden zoals die zich aan het begin van dit millennium hebben voorgedaan bij beursgenoteerde vennootschappen.

2. Eumedion kan zich vinden in het voorstel van het kabinet om de standpunten van de SER en de adviserende leden over een wijziging van het enquêterecht te betrekken bij het onderzoek dat het ministerie van Justitie doet naar de geschillenbeslechting in de onderneming

Het enquêterecht biedt aandeelhouders en werknemers een laagdrempelige mogelijkheid om falend beleid en toezicht van het bestuur respectievelijk de raad van commissarissen aan de orde te stellen. De ondernemingskamer heeft met zijn uitspraken sterk bijgedragen aan de rechterlijke ontwikkeling van normen van goede corporate governance: normen voor het bestuur en toezicht van een onderneming en de wijze waarop rekening moet worden gehouden met de belangen van alle stakeholders. Daarbij kon flexibel worden ingespeeld op de veranderende maatschappelijke opvattingen over goed ondernemingsbestuur en adequaat toezicht. Naar de mening van Eumedion heeft de ondernemingskamer goed gefunctioneerd. Eumedion is daarom van mening dat opgepast moet worden om bij een wijziging van het enquêterecht het kind met het badwater weg te gooien. Een eventuele aanpassing van het enquêterecht dient pas aan de orde te zijn na een grondige evaluatie van de toepassing van dit instrument en na een verkenning van de juiste bouwstenen voor een eventuele wijziging. Wij vinden het voorbarig om op basis van een beperkt aantal incidenten en een beperkt aantal beschikkingen dat in cassatie is vernietigd het enquêterecht dat sinds 1971 is geëvolueerd, grondig te herzien. Aandeelhouders hebben behoefte aan een instantie die niet alleen de juridische kaders, maar ook de economische realiteit in haar oordeel kan betrekken, en die dit over het algemeen zorgvuldig en binnen een kort tijdsbestek doet.

Naar de mening van Eumedion bestaat er eigenlijk geen enkele reden om het enquêterecht aan te passen. Het enquêterecht werkt goed en er bestaat vooralsnog zeker geen aanleiding om de toegang van aandeelhouders tot het enquêterecht alsmede de toetsingsgronden van het enquêterecht aan te passen. Niettemin kan Eumedion zich er wel in vinden dat het standpunt van de SER (en de adviserende leden) wordt betrokken bij de discussie omtrent de uitkomsten van het onderzoek dat het ministerie van Justitie doet naar de geschillenbeslechting in de onderneming. In dit verband wijst Eumedion er op dat aan een eventuele wijziging van het enquêterecht ook een zorgvuldige analyse van de (on)beoogde gevolgen ten grondslag dient te liggen. Daarbij moet worden voorkomen dat te gemakkelijk elementen uit andere jurisdicties worden doorgevoerd of dat op andere wijze een te hoge drempel wordt opgeworpen voor aandeelhouders om een enquêterechter procedure te initiëren, hetgeen leidt tot een ernstige aantasting van de rechten van aandeelhouders. Minderheidsaandeelhouders horen via het enquêterecht een hoge mate van bescherming te houden tegen mogelijk wanbeleid van het bestuur van een beursgenoteerde onderneming.

3. Eumedion kan zich vinden in het voorstel van het kabinet om geen wettelijke verankering van principe III.7 uit de Code Tabaksblad (geen winstafhankelijke beloningsvormen voor commissarissen) door te voeren

Voorkomen moet worden dat in het kader van het onderhavige SER-advies aan cherry-picking wordt gedaan en bepaalde principes (en andere niet) in wetgeving worden omgezet, zonder dat is aangetoond dat daartoe een noodzaak bestaat. De naleving en toepassing van dit principe is hoog, hetgeen naar onze mening aantoont dat geen aanleiding bestaat voor opnemings in wetgeving. Daarnaast heeft handhaving in de Code Tabaksblad de voorkeur boven wetgeving vanwege de flexibiliteit die de Code ondernemingen biedt.

4. Eumedion staat neutraal ten opzichte van de toekenning van spreekrecht aan de ondernemingsraad inzake de benoeming en ontslag van bestuurders en commissarissen en bestuursbesluiten die tot een belangrijke verandering van de identiteit en karakter van de vennootschap leiden

Institutionele beleggers, met hun lange termijn beleggingshorizon, stellen de tijdige toezending van een standpunt van de ondernemingsraad ten aanzien van de hiervoor genoemde onderwerpen aan de aandeelhoudersvergadering zeker op prijs. Een advies/standpunt van de ondernemingsraad kan eraan bijdragen dat de institutionele belegger (nog) beter geïnformeerd zijn stemgedrag kan bepalen. Er zijn echter een drietal redenen waarom naar onze mening echter de verwachtingen niet te hooggespannen moeten zijn. In de eerste plaats heeft de ondernemingsraad in de afgelopen jaren nauwelijks initiatief getoond om een standpunt over het ontslag of de benoeming van bestuurders en commissarissen dan wel over belangrijke bestuursbesluiten in te nemen en dit onder de aandacht van de aandeelhoudersvergadering te brengen. Het is dan ook de vraag of de toekenning van een spreekrecht hierin verandering zal brengen. In de tweede plaats is het beoogde toepassingsbereik beperkt, aangezien het spreekrecht alleen zal gelden bij structuurvennootschappen en niet bij de grotere beursgenoteerde vennootschappen waarvan de meerderheid van werknemers buiten Nederland werkzaam is. In de derde plaats zal een spreekrecht weinig effect hebben, aangezien veelal het merendeel van de stemmen voorafgaand aan de aandeelhoudersvergadering al is uitgebracht wat betekent dat de stemuitslag al vastligt voor de aandeelhoudersvergadering.

5. Eumedion kan zich vinden in het voornemen dat het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid onderzoek doet naar het gebruik maken van de wettelijke bevoegdheden door de ondernemingsraad

Alvorens nieuwe bevoegdheden worden toegekend aan de ondernemingsraad dient te worden onderzocht waarom de bestaande bevoegdheden niet of weinig worden gebruikt. Het heeft geen zin om nieuwe bevoegdheden te creëren waarvan op voorhand kan worden verwacht dat zij niet of nauwelijks zullen worden gebruikt. Daarbij speelt dat de medezeggenschapsregelingen in Nederland vergeleken met andere landen in de Europese Economische Ruimte als 'sterk' worden beschouwd.

Het is dan ook de vraag of er op dit punt behoefte is aan verandering. Het voorgenomen onderzoek kan hieromtrent meer duidelijkheid verschaffen.

Indien u naar aanleiding van het bovenstaande behoefte heeft aan een nadere toelichting, dan zijn wij daarvoor uiteraard beschikbaar.

Hoogachtend,

Rients Abma
Directeur